

SFRAGISTICA BIBLIOTECII LICEULUI DE LA BEIUȘ PÂNĂ LA 1948

Constantin MĂLINAȘ*

Iudita CĂLUȘER**

SPHRAGISTIQUE DE LA BIBLIOTHÈQUE DU LICÉE DE BEIUȘ JUSQU'AU 1948

Résumé

En s'appuyant sur les documents d'archives, les auteurs proposent la continuation de l'effort de restaurer l'histoire de la Bibliothèque liceale de la ville de Beiuș, en Roumanie, commencé par le livre *Biblioteca gimnaziului greco-catolic de băieți din Beiuș (1828-1918)*, publié en 2006, par la Maison éditrice Logos' 94 d'Oradea.

La reconstitution qui suit, donne le développement graduel de la Bibliothèque des années 1918 et 1948, avec l'augmentation de nombre d'ouvrages jusqu'à 40.000 volumes. Cet édifice bibliographique a été détruit, depuis le premier livre jusqu'au dernier, après l'année 1948, tout comme les autres bibliothèques de Roumanie, par l'application excessive de l'accord d'armistice d'après la Deuxième Guerre Mondiale, signé à Moscou le 12 septembre 1945 entre l'Union Soviétique, au nom des Nations Unies d'une part, et la Roumanie d'autre part.

Les auteurs présentent les estampilles de la Bibliothèque, qui attestent l'authenticité et la provenance des quelques livres de l'ancienne Bibliothèque, conservés jusqu'à nos jours; en même temps ils gardent les illusions que d'autres livres seront découverts encore. L'ouvrage est, en même temps, un appel à la découverte et une ouverture vers un horizon magnifique de travail et d'étude, pour retrouver un trésor bibliographique d'autre temps et nous sauver d'une grossière ignorance.

Mots clefs: sphragistique, bibliothèque, lycée du Beiuș

Sfragistica bibliotecii Gimnaziului greco-catolic de băieți de la Beiuș, înființat în anul 1828 de către Episcopul luminat Samuil Vulcan din Oradea (1806-1839) începe în mod firesc cu sigiliul episcopal și cu cel dintâi sigiliu al noii școli, pentru a se ajunge apoi la primul sigiliu special al bibliotecii, care a fost introdus cu *Regulamentul de funcționare*, adoptat pentru bibliotecă, prin preluarea după cel al Bibliotecii Academiei Române din București, de la anul 1884.

Despre filiația de gândire biblioteconomică, produsă atât de vizibil între București și Beiuș la finele veacului al XIX-lea am făcut studiu și expunerea adecvată într-un capitol, însoțit de anexe documentare, din recenta monografie de reconstituire arhivistică a celebrei biblioteci a Beiușului, care din păcate a fost risipită și distrusă năprasnic de epurările de tip comunist din anii 1948-1952¹.

¹ Constantin Mălinaș, Iudita Călușer, *Biblioteca Gimnaziului Greco-catolic de băieți din Beiuș 1828-1918*, Oradea, Logos' 94, 2006; Elena Codreanu, *Funcționalitatea bibliotecii școlare*, (de la Colegiul Național "Samuil Vulcan" de la Beiuș) în *Biblioteca*, București, 55, nr. 2, februarie 2003, p. 44-45

* Universitatea din Oradea, elenamalinash@clicknet.ro

** Muzeul Țării Crișurilor Oradea, contact@mtariicrisurilor.ro

Acum ne vom referi numai la interfața sfragistică a bibliotecii, prezentând ștampilele, care au ieșit la iveală și le-am luat ca suport de recunoaștere și identificare, în căutările noastre pentru găsirea cărților ce provin din această bibliotecă.

După sigiliile episcopal și școlar, cea mai veche ștampilă a bibliotecii, găsită de noi, datează din anul 1907 și are formă ovală, cu extremitățile tăiate vertical, dimensiunea 45 x 23 mm și legenda: **BIBLIOTECA /Gimn. gr. cat. de Beiuș/ 1907**, utilizând vechea denumire populară a orașului, cu vocală nazală, înscrisă în chenar dublu de linii simple. Cum se folosea această ștampilă? Numărul mic de cărți, păstrate fizic din vechea bibliotecă a Beiușului, numai circa 40, nu ne asigură informația necesară, întrucât am găsit-o aplicată doar o singură dată, pe fila de titlu, avers, a unei singure cărți, dintre cele păstrate². Lămurirea acestei chestiuni se poate, însă, face prin consultarea atentă a regulamentului de împrumut, care a fost redactat, dezbătut și aplicat la Beiuș, având ca model *Regulamentul Bibliotecii Academiei Române*. În cele două surse textele sunt următoarele:

1. Biblioteca Academiei Române. Regulamentul pentru anii 1884-1936, Cap. 2, Organizarea colecțiilor, Art. 4:

“Fiecare volum tipărit sau manuscris, cum și orice stampă, document, hartă, care aparțin Academiei sunt însemnate cu sigiliul special al Bibliotecii, iar cele dăruite poartă înscris pe ele și în inventar numele donatorului”³.

2. Biblioteca de la Beiuș. *Proiect de Regulament pentru conservarea colecțiilor gimnaziului greco - catolic român de Beiuș.* Capu 1. Compunerea și localul. Art. 4:

“Fiecare volum tipărit sau manuscris, cum și orice stampă, chartă, etc., vor fi însemnate cu sigiliul gimnaziului sau cu sigiliul special al Bibliotecii, pe lângă care se va lipi și numele donatorului”. Același text apare și în varianta a doua a proiectului de regulament academic de la Beiuș⁴.

După cum se vede, textele sunt practic identice.

Nu se face mențiune expresă despre locul, unde se aplică ștampila, dar vedem practica din biblioteci de a se pune pe pagina de titlu. Lucrurile nu erau lămurite și multă vreme au rămas așa, din moment ce nu se precizează mai amănunțit în completările și modificările de regulament al B.A.R., făcute în anii 1916 și 1936. Nici la alții nu erau precizări mai multe. În Regulamentul belgian al școlii de bibliotecari (1936), în loc de îndrumări aflăm întrebarea: Cap. III. *„Orânduirea cărții sau catalogul. 4. Clasificarea cărților. c). Așezarea unui număr de ordine și a ștampilei. Unde se pune numărul de ordine? Unde se pune ștampila?”⁵.*

La Beiuș, în jur de 1900, se mai prevede și se practica marcarea cărților într-o metodă, care nu se află în modelul de regulament, preluat de la Academia Română. Astfel, găsim următoarele precizări de prelucrare a cărții, cu însemnele specifice de apartenență la biblioteca locală:

Art. 18. *„Pe spatele operelor se lipește un bilet care cuprinde numele prescurtat și numărul curent al specialității. Se poate pune și numărul curent al catalogului general sub numărul special, sau după el, ce însă nu se practică în tot locul”⁶.*

Dacă metoda a trecut de avizul consiliului profesoral și s-a pus în aplicare, înseamnă că la Beiuș la întâlnirea dintre secole ar urma să găsim pe spatele cărților acel bilet, ca o etichetă lipită, pe care apăreau înscrise elemente alfanumerice de clasificare domenială a cărților, un fel de cotă sistematic – alfabetică din zilele noastre. Este de reținut aspectul, pentru a cunoaște mai bine însemnele de prelucrare biblioteconomică și, deci, de proprietate, care se produceau și rezultau din această bibliotecă.

*

² Corneille, *Cid*, Tragédia öt felvonásbán, Budapesta, Franklin Társulat, 1889. Pe pagina de titlu este aplicată ștampila de la 1907, iar peste ea ștampila de după 1919, astfel se vede succesiunea de prelucrare sfragistică în biblioteca de la Beiuș

³ Barbu Theodorescu, *Manualul bibliotecarului*, București, Editura Casei Școalelor, 1939, p. 159

⁴ Mălinaș, Călușer, *op. cit.*, p. 59, 62

⁵ Theodorescu, *op. cit.*, p. 170

⁶ Mălinaș, Călușer, *op. cit.*, p. 59

După Unirea din 1918, apare și se folosește cea de a doua ștampilă de bibliotecă la Beiuș, în chenar oval de linie dublă. Această ștampilă a însoțit și a marcat procesul extraordinar de creștere a colecțiilor bibliotecii, care în anul 1928 erau de 13.980 de volume, deosebit de valoroase, apoi biblioteca a sporit la 40.000 de volume, sau, după alte surse, până la 80.000 de volume, în anul 1949, când s-a declanșat procesul de epurare și risipire totală a ei ⁷.

După mai multe tatonări și măsuri luate pe plan local, care nu au mulțumit autoritățile de cercetare și urmărire a procesului respectiv, s-a produs vizita la Beiuș a celebrului Virgil Hornaru, care era locțiitorul președintelui Comisiei centrale de epurare, bihoreanul Bazil Gruia. Din relatările profesorului Mihai Bruchenthal, a ultimului bibliotecar, profesorul Nicolae Fântânaru, cu care ne-am întâlnit prin 1980-1986 la Beiuș, apoi la Oradea, cât și din discuția cu Virgil Hornaru, pe care am avut-o la București, în zilele de 28-30 martie 1984, chiar la sediul *Colecțiilor speciale* din Piața Amzei (Casa Brătianu), rezultă că la Beiuș s-a format o comisie condusă de Virgil Hornaru, care avea ca obiectiv determinarea unui proces rapid și hotărât de rezolvare a cazului bibliotecii, insuficient epurate și din care se scurgeau cărți în oraș. A mai fost și cazul unui elev, Liviu Brânzaș, care a intrat cu cheie falsă în biblioteca în curs de epurare, pentru a sustrage cărți oprite ⁸. Așa că după discuții de o zi cu conducerea școlii și câțiva profesori, cărora, cum spunea Virgil Hornaru la București în 1984, le-a permis să ia cărțile dorite din bibliotecă, după încă o așteptare de două zile, în care directorul Flore Salvan a umplut câteva lăzi cu cărți, pe care le-a pus separat sub poartă, Virgil Hornaru a dispus și a procedat la baterea în cuie a geamurilor și a ușii bibliotecii, care astfel a fost închisă și sechestrată în totalitate. Ulterior Comisia a revenit și cărțile au fost grosso modo împărțite în două categorii. Unele au fost transportate zilnic cu căruța la fabrica de spirt din Beiuș, unde erau arse în cuptor, altele au fost încărcate într-un camion și duse într-un depozit intermediar de la Cluj, de unde au ajuns în depozitele centralizate de la București.

După mai multe mărturii, un foc mare, în care a început arderea cărților din bibliotecă, s-a făcut inițial chiar în curtea liceului, sub ferestrele bibliotecii, de unde cărțile erau aruncate direct în flăcări. Deoarece procesul de distrugere era lent și prea spectaculos, s-a înlocuit cu transportarea și arderea cărților și a presei la cuptorul mai eficient de la fabrica de spirt. Astfel, în puțin timp, practic întreaga bibliotecă a fost desființată.

În continuare, transcriu din relatarea făcută de către profesorul Mihai Bruchenthal, unchiul meu după mamă, la întâlnirea noastră de familie din data de 4 septembrie 1986, în apartamentul din cartierul Zona de Vest (Rogerius) din Oradea, unde se mutase:

"Obiceiul la Beiuș era ca secretarul liceului să coboare zilnic în piață și să cumpere toate ziarele și revistele, pe care le pune pe masă în cancelaria profesorală. Acolo profesorii le citeau, care ce voia. La amiază secretarul le aduna pe toate și le depunea în bibliotecă, la colecție, în dosare. Așa a fost obiceiul și s-a adunat la bibliotecă o mare colecție de ziare și reviste, *Universul*, *Vestitorul*, *Viitorul*, *Legea românească*, *Gazeta de Vest*, nu mai spun de *Familia*. Toate care apăreau în vânzare, se găseau și la Beiuș, ajungeau în bibliotecă. Biblioteca se afla la etaj, deasupra porților, ocupa aproape tot etajul până la colț, unde e acum internatul. Avea cărți vechi, latinești, românești, nemțești, ungurești, grecești. Foarte multe erau legate în piele... În 1948-1950 director a fost unul Florian Salvan, profesor de istorie, însă era slab pregătit. El a fost omul epocii sale. Sub el s-a făcut multă risipă în bibliotecă, s-au dus cărți și s-a distrus carte.

-Dar, și mai înainte s-a distrus! sare fiica lui, Mihaela.

-Da, și mai înainte s-a distrus! acceptă profesorul Bruchenthal.

Eu spun ceea ce știu, ceea ce am văzut și am trăit...În curte s-a făcut un foc mare, în care au aruncat cărțile pe geamuri, de la etaj. Mare nenorocire a fost atunci la Beiuș...Însă

⁷ Corneliu Mezea, *Biblioteca Liceului „Samuil Vulcan”*, în *Observatorul*, Beiuș, an 1, nr. 4, iunie 1928, p. 107-109; Gavril Hădăreanu, *Torțe arzânde în Țara Beiușului*, Beiuș, Editura Buna Vestire, 1995, p. 571

⁸ Nicolae Mihu, *Aspecte ale procesului de sovietizare a învățământului românesc. Cazul elevilor disidenți din liceele Beiușului*, în *Crisia*, Oradea, 2000, p. 565; *Cine ai fost dumneata, domnule Salvan? Cetățean de onoare controversat*, în *Informația de Vest*, Oradea, an I, nr. 24, martie 2004, p. 4

el a fost și un om interesat, căci mai înainte de a face focul a adus sub poartă niște cufer mari, niște lăzi, atât de mari erau. Au stat acolo câteva zile, le-am văzut, nu știam de ce-s acolo, ce-i cu ele. Într-o noapte le-a umplut cu cărți, ce a ales el din bibliotecă, a doua zi nu am mai văzut cuferele sub poartă...Mai în urmă s-a mutat, a plecat și el la Brașov, acolo trăiește și acum....Într-un timp am auzit că a cerut de la Academia din București, cercetători, ca să-i evalueze biblioteca. Poate a dat Statului ceea ce a furat de la Beiuș... însă să știi că multă carte de la biblioteca din Beiuș s-a luat și s-a dat între beiușeni. Foarte mulți oameni mai ridicați, elevi, profesori au avut și au acasă câte 15-20 de cărți luate de la bibliotecă. Profesorul Fântânaru a dat multă carte împrumut, și când a văzut ce e, n-a mai cerut-o înapoi, dar a tot dat.

-Și dumneavoastră aveți?

-Avem! Sare cu vorba, Muți. Alburile și dicționarele alea de artă! În piele! Da nu le mai dau nici la Dumnezeu. Că numai noi știm ce spaime am tras pentru ele ani la rând!

-Mai au ștampila aceea ovală pe ele?

-Ohooo! Demult nu o mai au!

-Fântânaru nu a împrumutat din cărțile vechi, din codexuri și infolii!, zice unchiul Mihai. El a crezut că nu se va atinge nimeni de ele, deoarece nu erau cărți politice!...Mai bine le împrumuta, căci alea au devenit cele mai politice!...La mine a venit acasă cineva, pe strada Sadoveanu din Beiuș, strada profesorilor, așa-i spunea. A venit unul Misăilă. Era un om pogănoc, avea niște mâini uriașe. De speriat! Avea putere mare! A venit cu polițistul, ca să vadă ce cărți am în bibliotecă. Eu aveam toată presa, decupam viața culturală și muzicală românească, aveam tot *Glasul Bihorului*, aveam o documentație grozavă.

-Ce faci cu astea?, m-a întrebat.

-Ce să fac! Vreau să le păstrez! Atunci așa palmă mi-o tras, că mi-a spart timpanul. De atunci complet nu mai aud cu urechea asta (stânga). Noroc că l-a prins polițaiul de braț, care era și pe strada noastră, mă cunoștea. Că altfel mă mai bătea încă. Mi-a curs sânge, nevasta a început să plângă, să mă îngrijească.

-Ce vrei!, a strigat Misăilă la mine. Să vă adunați și să ne dați jos! A trimis după aceea omul de serviciu de la primărie, cu asta, cu un fel de cărucior, l-a umplut sub supravegherea lui. Mie mai ales presă mi-a luat. A dus-o direct la fabrica de spirt...Doamne, multă carte au dus atunci la fabrica de spirt, din oraș, de la liceu, direct în foc”⁹..

*

În perioada interbelică s-a făcut reinventarierea bibliotecii și s-a format acea ștampilă nouă, ovală, care a fost aplicată pe toate cărțile bibliotecii. Această ștampilă avea dimensiunile de 45 x 25 mm și înscrisul **LICEUL ROMÂN UNIT "SAMUIL VULCAN" / BEIUȘ** / ornament liniar/***Biblioteca generală***/ ornament liniar.

Pe o carte am găsit aplicate atât această ștampilă ovală, cât și ștampila rotundă a instituției, având în centru stema mică a României, iar în jur legenda: **LICEUL ROMÂN GRECO-CATOLIC DE BĂIEȚI /BEIUȘ/ 1828**, diametrul amprente fiind de 36 mm.

La momentul risipirii și distrugerii bibliotecii, din anii 1948-1952, acestea două puteau fi ștampilele, care se găseau aplicate pe cărți. Ele au fost răzuite de către acei beiușeni, care au apucat să împrumute cărți, date în ritm accelerat de către bibliotecarul Nicolae Fântânaru, cum își amintește profesorul de muzică Mihai Bruchenthal. Ștampilele au fost răzuite din teamă, deoarece s-a înțeles destul de repede că deținerea acelor cărți nu era pe placul noilor autorități, care le căutau și acasă la beiușeni, pentru a le distruge, dintr-o aplicare eronată și abuzivă a legii. Astfel că deținerea și păstrarea acelor cărți a corespuns unei opere de salvare a lor, cu asumarea răspunderii și a riscurilor, ce puteau să decurgă din descoperirea lor la deținătorii, ce voluntar s-au oferit acestui scop nobil. Am cunoscut câteva persoane de la Beiuș, care au venit să vândă la Oradea asemenea cărți, cu ștampilele răzuite, pe care le aveau rămase de la părinții lor. Nu știau despre ce caz este vorba, de aceea le-am explicat, spre a cunoaște. Și i-am îndrumat să ducă acele cărți înapoi la Liceul din Beiuș, restituindu-le după o jumătate de secol, pentru a începe un fond documentar, în memoria vechii biblioteci. Nici unul nu mi-a urmat sfatul.

⁹ Constantin Mălinaș, *Jurnal*, manuscris. În posesia autorului

În scopul răspândirii ideii, în primăvara anului 1998 am făcut la Oradea, în pasajul de sub poarta Bibliotecii județene, din Piața Unirii, o expoziție cu xeroxuri după cărțile beiușene, găsite până în acel moment. Apoi, fiind prezent la diferite reuniuni culturale publice la Beiuș, de-a lungul anilor, am repetat acest apel, inclusiv în data de 7 iunie 2006, când am lansat acolo, chiar la liceu, monografia de reconstituire a bibliotecii în cauză¹⁰. Cu acel prilej s-a produs prima restituire de carte, de către profesorul Ioan Dărbăneanu, care a fost coleg cu mine prin 1956 și împreună am putut vedea în podul clădirii liceului de la Beiuș resturile bibliotecii, din care se mai puteau alege coperti și caiete dispărute din corpul de cărți.

Cartea restituită în 2006 era chiar celebră, fiind *Glossariu care cuprinde vorbele din limba română, străine prin originea sau forma lor*=neologismel, de A. T. Laurianu și I. C. Massimu, București, 1871 și era prevăzută pe fila de gardă cu următoarea explicație autografă:

„Prin anii 1953-1954 elevul de gimnaziu Ioan Dărbăneanu, împreună cu alți colegi - prichindei încărcam cărți într-o remorcă de tractor. Tentația copertilor era atât de mare, încât câteva cărți au poposit sub cămeșile copiilor. Una dintre ele se întoarce acum. Profesorul Ioan Dărbăneanu donează această carte Bibliotecii Colegiului Național „Samuil Vulcan” în speranța refacerii unei minime părți din fosta bibliotecă.

Beiuș, 7 iunie 2006 Prof. Ioan Dărbăneanu”.

Din analiza sfragistică a cărții putem deduce că provine, de fapt, nu din biblioteca liceului, ci din Biblioteca Internatului greco - ortodox român din Beiuș, întemeiată la 1897. Rezultă de aici un fapt foarte interesant și anume că este posibil ca inițial cărțile din tot orașul Beiuș să fi fost adunate la liceu, unde au fost verificate de o Comisie locală, iar cele găsite ca fiind în opoziție cu porunca vremii, au fost duse la foc. Și nu pot să nu mă întreb de ce a putut fi socotită ca fiind periculoasă o carte de lexicografie latinistă a limbii române, atât de periculoasă, încât să fie menită focului!

Titlul, ca atare, a existat și în biblioteca de la liceu, fiind enumerat la 1928 între cărțile pomenite de către profesorul Corneliu Mezea, în grupul celor mai valoroase, astfel:

“În coridorul bibliotecii era așezată o frumoasă colecție de dicționare, pentru toate limbile uzate, cum și pentru limbile clasice, având și câteva rarități ca:

- *Dicționarul rumanesc, latinesc și unguresc*, de Ioan Bob, Cluj, 1822;
- *Glossariu care cuprinde vorbele din limba română, străine prin originea sau forma lor*, de A. T. Laurianu și I. C. Massimu;
- *Dictionnaire d'etymologie daco-roumaine*, de Anton de Cihac;
- *Dicționar macedo-roman*, de I. Dalometra;
- *Etymologisches Wörterbuch der Romanischen Sprachen*, de Friedrich Diez;
- *Dicționar elino-românesc*, de Niphon Bălășescu;
- *Deutsch - Rumanische Wörterbuch*, de Bariț și Munteanu;
- *Dictionnaire de l'Academie Francaise*;
- *Gradus ad Parnassum sive synonymorum*, Buda, 1827;
- *Dictionario portail das linguas Portugheza e Alleman*, de dr. A. C. Wolheim;
- *Universal phraseologiae latinae*, de Francisco Wagner, Tyrnaviae, 1775;
- *Dictionarium latino-hungaricum*, de Fr. Pariz - Papai, Sibiu, 1782;
- *Wörterbuch der Lateinische Sprache*, de Freund, etc.

Potrivit descrierii făcute de către Corneliu Mezea, în revista *Observatorul*, la centenarul din 1928, biblioteca era așezată în două săli spațioase și un coridor, din aripa stângă a vechiului edificiu, cel clădit de către Samuil Vulcan, în 27 de dulapuri și șapte rafturi. Înseamnă că se afla către colțul clădirii, dinspre podul și apa Nimăieștilor, unde după anul 1952 s-au făcut dormitoare pentru internat. Acolo am dormit în anul școlar 1957/1958, pe locul cărților.

Corneliu Mezea nu ne spune numărul exact al cărților și seriilelor din bibliotecă, deoarece: “Numărul precis al volumelor din bibliotecă astăzi încă nu se poate spune,

¹⁰ Iosif Popa, *Refacerea bibliotecii vechi din Beiuș o inițiativă lăudabilă*, în *Crișana*, Oradea, 26 iunie 2006, p. 5

deoarece miile de exemplare ce s-au îngrămădit în decurs de un secol în această bibliotecă în bună parte au rămas până azi încă neînregistrate”.

Numărul de 13.980 de volume l-am luat din cartea profesorului Gavril Hădăreanu, dar pare prea mic, față de stadiul de dezvoltare, în care am lăsat biblioteca la 1918, în studiul făcut împreună:

- *Biblioteca profesorilor* de 11.454 de cărți și 80 de seriale, în 4.000 de fascicule (numere);

- *Biblioteca elevilor*, de 3.220 de cărți;

- *Societatea literară Samuil Vulcan*, cu circa 1.100 de cărți;

- *Internatul Pavelian*, cu circa 70 de cărți.

Toate acestea, însumate, dau 16.474 de cărți și 4.000 de reviste și ziare, la 1918. Se poate adăuga o creștere pe parcursul unui deceniu care în mod normal putea să fie de circa 5.000 de cărți, adică putem estima că la 1928 biblioteca însumată de la liceu depășea 21.000 de unități biblioteconomice, însă nu era decât parțial inventariată. Despre întârzierea procesului de prelucrare, Corneliu Mezea ne mai spune:

“Catalogarea ce este în curs ne va da în curând și în biblioteca noastră aranjarea cea mai modernă, întrebuițată în toate bibliotecile mari și cercetate, cea a fișelor.” Se poate înțelege că nu era făcută descrierea bibliografică a cărților, sub formă de notiță catalografică (nu era exclus să existe registre cu descrierea mai simplă, prevăzută în regulamentul din 1888), dar cineva lucra la această operațiune meticuloasă și de durată.

La ora centenarului biblioteca de la Beiuș era nu tocmai în ordine, fusese neglijată de către conducerea liceului, astfel că se găsea cam în dezordine și lipsită de evidență clară. Distribuirea cărților în spațiul disponibil se făcea pe săli și dulapuri, ceea ce atrăgea după sine o cotă topografică, formată din următoarele elemente:

- sala: Domeniul mare.

- dulapul: Domeniul divizionar.

- raftul de dulap.

Aceasta era de fapt cotarea tradițională și ea se putea exprima liniar, sau etajat. Pentru catalogarea și cotarea de la 1928 se putea ca să fi fost creată și ștampila ovală a bibliotecii, pe care am socotit-o ca fiind numărul 4 (după sigiliul episcopal de la 1828, după sigiliul liceului din veacul al XIX-lea și ștampila ovală de bibliotecă de la anul 1907).

Concret, la 1928, biblioteca avea următoarea dispunere sistematică a cărților:

1) Sala I a bibliotecii: **SALA LITERELOR**, cu următoarele dulapuri:

- Literatură: română, franceză, italiană, spaniolă, engleză, germană, maghiară, sanscrită

- Limbile clasice: latină și greacă

- Istoria românilor

- Istoria universală

2) Sala a II-a: **SALA FILOSOFIEI ȘI ȘTIINȚELOR**, cu următoarele dulapuri de cărți:

- Filozofie, Pedagogie, Teologie, Drept, Geografie, Științele naturale, Științele fizico – chimice, Matematică, Medicină.

- Trei rafturi mari cu seriale științifice, formate din “buletine și anuare științifice vechi și noi”.

3) Coridorul cu **DICȚIONARE ȘI ENCICLOPEDII**, în număr mare. Pentru a înlesni căutarea și readucerea lor acasă, de unde se mai pot afla, în măsura în care au fost salvate de la ardere, de către beiușeni, vom da o listă a lor în anexă, desigur incompletă în actuala fază de cercetare a subiectului.

4) Coridor: **COLECȚII DE DOCUMENTE ȘI SERIALE**.

- Colecția Hurmuzachi, Colecția I. Bogdan, Volumele publicate de Nicolae Iorga, Colecții ungurești, Colecții germane, Analele Academiei Române, Calendare vechi și noi, Ziare și reviste.

5) Coridor: **FONDUL LOCAL**. Un dulap dintre cele așezate pe coridor, cuprindea lucrările publicate de către profesorii de la liceu. Este vorba de 134 de lucrări, tipărite sau în manuscris, care exprimă potențialul științific, cultural și artistic al generațiilor de

dascăli, care s-au perindat într-un secol pe la podiumul de catedră din sălile liceului. Dăm în anexă și această listă, cu sugestia de a se reconstitui acest fond în noua bibliotecă a Colegiului Național "Samuil Vulcan" de la Beiuș, cu rol constructiv, întrucât, într-o lume tot mai concurențială și agresivă, după spusa lui Alexandru Vlahuță, despre biblioteci: "*Aici stau genii ascunse, gata să izbucnească, asemenea izvorului, care așteaptă în stânca uscată lovitură de toiag a lui Moise*".

ANEXA 1

TABLOUL CĂRȚILOR VECHI

care au aparținut bibliotecii de la Beiuș, identificate după însemne sfragistice. În urma căutărilor în diferite biblioteci publice și personale au apărut 36 de asemenea cărți, care se pot socoti că provin de la Beiuș și s-ar cuveni să se întoarcă acolo, prin înțelegerea părților. Facem în continuare descrierea lor cu precizarea însemnelor sfragistice și a însemnelor manuscrise, care le arată proveniența de la Beiuș.

ALEXI, Joannis,	<i>Grammatica daco-romana sive valachica</i> . Viena, 1826. Ștampila ovală nr. 4 a Bibliotecii Liceului de la Beiuș, pe pagina de titlu. Peste ea este semnătura ms. Balaș Gheorghe, a profesorului de română de la Nojorid, de la care a fost cartea cumpărată prin anticariat, intrând la Biblioteca Județeană Bihor, în anul 1985. Deținătorul spunea că a cumpărat cartea, de ocazie, de la un necunoscut, în piața de vechituri din Oradea. Cotă III 40542.
ANTIPA, Gr.,	<i>Valorificarea stufăriilor deltei Dunării</i> , București: Analele Academiei române, 1942, cu ștampila ovală nr. 4 în pagina de titlu. Ex. la B.J. Bh, cota III 22950, inv. 299444. Nr. vechi de inv. 39064 C. <i>Anul 1848 în Principatele române: Acte documente</i> publicate de Ion C. Brătianu. Tomul I, 1821-1848, București: Carol Göbl, 1902. Ex. la B.J. Bh, cota III 22811, inv. 299095, nr. vechi de inv. 39304 C.
BABEȘ, Victor,	<i>Despre combaterea răpciugii cailor</i> , București: Academia Română, 1901. Ex. La B.J. Bh, cota IV 3469, inv. 299671, nr. vechi de inv. 39126 C.
BACALOGLO, Em.,	<i>Apărătorulu de trasnetu (Paratonnerre)</i> , București: Academia Română, 1887. Ștampila ovală nr. 4 pe p. de titlu, nr. vechi de inventariere 39121 C. Ex. La B.J. Bh, cota IV 3458, inv. 299660.
BAUDIN, P.,	<i>La Turquie et les Ottomans</i> , Paris: s.l., s.a. Pe p. de titlu ștampilă rotundă cu legenda „PARINTII BASILITA... ASUMPTIONISTI BEIUS” și nr. vechi de inventariere 38995 C, cotă veche H531/II 32. Ex. La B.J. Bh inv. 299194.
BERNOLAK, Antonio,	<i>Lexicon slavicum bohémico – latino – germanico -ungaricum</i> , vol. 1 - 5, Buda, Typis et sumptibus Typogr. Reg. Univers Hungaricae, 1825. Cu ștampila ovală nr. 4 în p. de titlu a fiecărui volum. Ex. La B.J. Bh, cota II 4.

- BOGDANU, Ioan, *Câteva manuscripte slavo - române din biblioteca imperială de la Viena*, București: Academia Română, 1889. Cu ștampila ovală nr. 4 în p. de titlu și nr. vechi de inventar 39139 C. Ex. la B.J.Bh, cota IV 3464, inv.299665.
- BRATIAN, C. I., *Notițe asupra Asociațiunii geodezice internaționale ființa, misiunea și activitatea sa*. București : Academia Română, 1901, cu ștampila ovală nr. 4 în p. de titlu și nr. vechi de inv. 39054 C. Ex. La B.J. Bh. cota IV 3450, inv. 299652.
- CICERO, M. T., *Orationes, Recognovit Reinholdus Klotz Lipsiae*, 1861. Pe fila de gardă însemnare ms." o am primit în folosul dela Reverendissimulu Domnu Georgiu M. Marinescu. Beiului sept. 15 891/2. Eugeniu Ardeleanu VII cl."
- CORNEILLE. P., *Cid*: Tragédia öt felvonásban. Ford. Rado Antal. Budapest: Franklin -Társulat, 1889. Pe f. de gardă din față înscrisul „Gymnasii Belenyissiensis 1871”, arătând intrarea cărții. Pe p. de titlu cota 25 VII, arătând locul la domeniu și raft. Apoi, suprapuse, ștampila ovală nr. 3 și ștampila ovală nr. 4, probând succesiunea lor.
- BUDAI-DELEANU, Ioan, *Poezii: Balade, Imnuri, Cântece, Legende*. Ediție și prefată de Em. C. Grigoraș, București : Casa Școalelor, 1943. Ex. în biblioteca prof. univ. dr. Lucian DRIMBA din Oradea, cu ștampila ovală nr. 4 în p. de titlu.
- COSSIMELLI, Antonio, *Poemation de secunda legione valachica*, Magno-Varadini: Typ. Joannis Tichy, 1830. Cu ștampila ovală nr. 4 în p. de titlu, ex. la B.J. Bh.
- Dacoromania*: Buletinul Muzeului Limbii române, Anul III, 1922-1923, Cluj: Institutul de arte grafice Ardealul, 1924. Cu ștampila ovală nr. 4 în p. de titlu. Ex. la B.J. Bh.
- ERBICEANU, Constantin, *Viața și activitatea literară a Protosinghelului Naum Râmniceanu*, București: Academia Română, 1900. Cu șt. ovală nr. 4 în p. de titlu , nr. vechi de inventar 39151 C. Ex. la B.J. Bh, cota IV 3464, inv. 299666.
- HEDERICH, Benjamin, *Antiquitaten= Lexicon*, Leipzig, 1743. Cu șt. ovală nr. 4 în p. de titlu. Ex. la B.J. Bh, cota II 5, inv 424998. Este cea mai veche carte, din biblioteca Beiului, ieșită până acum la iveală.
- HEPITES, St. C., *Contribuțiuni la fisica globului IV. Determinări magnetice în România, anul 1898*, București: Academia Română, 1899. Cu șt. ovală nr. 4 în p. de titlu și nr. vechi de inventar 39080. Ex. la B.J. Bh, inv. 299651.
- HEROIU, Trajano, *Le Foreste della Romania*, Bucarest: Amicitia italo-romena, 1943. Cu șt. ovală nr. 3 în p. de titlu. Ex. în colecție privată.
- KALINDERU, Ioanu, *Episcopul Melchisedec*, București: Lito -Tipografia Carol Göbl, 1894. Cu șt. ovală nr. 4 în p. de titlu și nr. vechi de inventar 39086 C. ex. la B.J. Bh cota IV 4360, inv. 299662.
- LAURIANU, A. Treb., *Geografia Țărilor Române*, pentru școalele primarie, București: Imprimeria Statului, 1866. În pagina de titlu

încrișul de intrare a cărții: „Gymnasii Belenyessiensi 1870 don.” Apoi trei ștampile, două de la donator, cu stema României, arătând de unde a venit cartea în 1870 la Beiuș, de dincolo de munți, de la Ministerul Cultelor și Instrucțiunii publice al României, apoi ștampilă ovală nr. 4.

- MAIOR, Petru, *Orthographia romana sive latino- valachica*, Buda, 1819. Ex. la B.J.Bh, provenind de la scriitorul Ioan Munteanu (1808-1860). Cu autograful acestuia în pagina de titlu.
- MARIAN, Simion Florea, *Portretul lui Miron Costin mare logofăt și cronicar al Moldovei*, București: Academia Română, 1900. Cu șt. ovală nr. 4 pe p. de titlu și nr. vechi de inv. 38989 C. ex. la B.J. Bh, cota IV 3450, inv. 299655.
- PAVEL, Constantin, *Georgiu M. Marinescu (1835-1912): Cuvântare funebrală, Belenyes – Beiuș, în 27 septembrie 1912*. Ex. semnat de Teodor Mornăilă, absolvent cl. VIII gimnazială și Axentie P. Mornăilă. Pe verso la fila de titlu, scrisoarea cu cerneală și litere latine cursive:

Iubite Pretine

Eu sunt sănătos care sănătate ție poftesc și ție. Prin Beiuș nimică noutate nu e decât că Hora D. Cornel a bucat din maghiară și acuma e inaș la un hutean. Te rog să-mi scrii de ai primit programa l=anuarul liceului-n.n. și să-mi spui cum îți mai petreci pe acolo, eu până acum îmi petrec bine dar cum îți petreci tu. Te salut și salută pe toți acasă.
Adio, Rusu Gezastu. de cl. II gimn. Beiuș, 1913 VII 23.

- MELCHISEDEC, Episcop, *Biografia prea Sântitului Dionisie - Romano Episcopul de Buzău*, București: Academia Română, 1882. Ex la B.J. Bh, cota IV 3471, cu nr. vechi de inv. 38993 C.
- MRAZEC, I., *Raport asupra Institutului geologic al României pe anul 1912*. București, 1917. Cu 2 șt. pe copertă, rotundă (nr. 5) și ovală (nr. 4), precum și numărul vechi de inventar 39053 C. Ștampila rotundă are diametrul 36 mm și legenda circulară „LICEUL ROMAN GRECO - CATOLIC DE BAIETI/ BEIUȘ/ 1828”, iar în centru stema mică a României. Ex. la B.J. Bh. Cota IV 3456, inv. 299658.
- MUNTEANU, Ioan, *Biografiile celor mai vestiți romani și romane istorico-dramatice prelucrate*. In Urbea Mare l= Oradea: cu Tipariul lui Aloisiu Tichy, 1858. Mai multe ex. la B.J. Bh.
- PUBLIKAȚIUNILE Fondului Vasile Adamachi.* Tomul II (1901-1906). București: Academia Română, 1906. Ex la B.J. Bh, cu nr. de inv. vechi 39005 C, scris cu creion, inv. nou 299656.
- PUSCARIU, Ioan, *Ugrinus-1291: Discurs de recepțiune*. București: Academia Română, 1901. Cu ștampilă ovală nr. 4 în pagina de titlu și nr. vechi de inv. 39148 C. ex. la B.J. Bh, cota IV 3468, inv. 299670.
- SILASI, Gregoriu, *Apologie: Discusiuni filologice și istorice magiare*

- privitoare la români. Cartea prima, Paulu Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Clusiu: Edițiunea Amicul Familiei, 1879. Cu ștampila ovală nr. 4 în p. de titlu. Ex la B.J. Bh din Oradea.
- SPERANȚIA, Th. D., *Fabula în genere și fabuliști români în specie*, București: Academia Română, 1892. Cu șt. ovală nr. 4 în p. de titlu. Colecție privată.
- URECHIA, V. A., *Autografele lui Varlaam Mitropolitul*. București: Academia Română 1889. Cu șt. ovală nr. 4 în p. de titlu și nr. vechi de inv. 38988 C. Ex. la B.J. Bh, inv. nr. 299664.
- URECHIA, V. A., *Documente dintre 1769 - 1800*. Comunicări, București: Academia Română, 1889. Cu șt. ovală nr. 4 în p. de titlu și nr. vechi de inv. 38991 C. Ex. la B.J. Bh, cota IV 3452, inv. 299654.
- URECHIA, V. A., *Documente relative la anii 1800-1831*. Comunicațiuni. București: Academia Română, 1889. Cu șt. ovală nr. 4 în p. de titlu nr. vechi de inv. 38990 C. ex. la B.J. Bh, cota IV 3456, inv. 010436 și 299658.
- URECHIA, V. A., *Domnia lui Ioan Caragea 1812-1818*. Biserica, școalele, cultura publică. București, s.a. Ex. la B.J. Bh, cota IV, 3456, inv. 010436 și 299658.
- URECHIA, V. A., *Pe file de ceaslov*: Note istorice, București: Academia Română, 1889. Cu șt. ovală nr. 4 în p. de titlu nr. vechi de inv. 38992 C. Ex la B.J. Bh, cota IV 3465, inv. 299667.
- URECHIA, V. A., *Sigilul Târgului Petrei (județu Neamț)*: Notită istorică. București: Academia Română, 1889. Cu șt. ovală nr. 4 p. de titlu și nr. vechi de inv. 38987. Ex. la B.J. Bh, cota IV 3448, inv. 299650.
- Cele Trei Crișuri*: Revistă. Oradea. Numărul pe luna iulie 1923. Ex. cu șt. ovală nr. 4 pe prima pagină, la B.J. Bh, cota V 1747, inv. 287401.
- Carte latină donată Bibliotecii Liceului din Beiuș de un elev în anul școlar 1887/1888. La cota I 31954, inv. 511042, deci intră recent.

ANEXA 2

CARTE ROMÂNEASCĂ VECHĂ ÎN BIBLIOTECA GIMNAZIULUI DIN BEIUȘ LA 1928

- Pravila românească a lui Matei Basarab*, Govora, 1640
- Cazania lui Varlaam*, Iași, 1643.
- Pravila lui Vasile Lupu*, Iași, 1646.
- Psaltirea în versuri a lui Dosoftei*, Uniev, 1673.
- Acatist*, 1680.
- Carte sau lumină*, Snagov, 1699.
- Octoih*, Râmnic, 1748.
- Cazanie*, Râmnic, 1748.
- Cantemir D., *Beschreibung der Moldau*, Frankfurt und Leipzig, 1771.
- Samuil Micu, *Carte de rogacioni*, Viena, 1779.
- S. Micu și Gh. Șincai, *Elementa linguae daco-romanae*, Viena, 1780.

- S. Micu, *Dissertatio canonica de matrimonio*, Viena, 1781.
 S. Micu, *Dissertatio de jejuniis*, Viena, 1782.
 S. Micu, *Propovedanii*, Blaj, 1784.
 I. P. Molnar, *Economia stupilor*, Viena, 1785.
 I. P. Molnar, *Retorica*, Buda, 1798.
Biblia, tradusă de S. Micu, Blaj, 1795.
 S. Micu, *Logica*, după Baumeister, Buda, 1799
 S. Micu, *Legile firii, Itica și Politica*, Sibiu, 1800.
Acatist, Sibiu, 1801, cu prefață de S. Micu.
 Gh. Șincai, *Elementa linguae daco-romanae*, Buda, 1805.
 Gh. Șincai, *Povățuire către economia de câmp*, Buda, 1806.
 Gh. Șincai, *Povățuire către aritmetică*, Buda, 1806.
 P. Maior, *Propovedanii și Didahii*, 1809.
 P. Maior, *Predici*, 1810-1811.
 P. Maior, *Istoria românilor*, Pesta, 1812.
Viața și pildele lui Esop, Buda, 1812.
 P. Maior, *Istoria besericii românilor*, Buda, 1813.
 P. Maior, *Animadversiones*, Pesta, 1814.
Răspuns la cârtirea cea din Halle, 1814
Lessiconul de la Buda, 1825
 Ioan Alexi, *Grammatica romana sive latino-valachica*, Viena, 1826.
 Vasici Paul, *Macrobiotica*, Viena, 1831.

ANEXA 3

AUTORI ROMÂNI ÎN BIBLIOTECA GIMNAZIULUI DIN BEIUȘ LA 1928

BARÎȚIU, George
 BOGDAN, Ioan
 BUNEA, Augustin
 FOTINO, Dionisie
 IORGA, Nicolae
 KOGĂLNICEANU, Mihail
 LAURIANU, A.T.
 MIHALYI de Apșa, Ioan
 ONCIUL, Dimitrie
 PAPIU ILARIANU, Al.
 PĂCĂȚEANU, Dimitrie
 POPEA, N.
 PUȘCARIU, Ioan Cavalier de

După însemnarea prof. Corneliu Mezea, din anul 1928, scrierile acestora și ale altora „le aveam în întregime”, ceea ce însemna foarte mult. Pentru o imagine exactă, se poate consulta fișa bibliografică a fiecărui autor din monumentală lucrare *Bibliografia românească modernă*, coordonator acad. dr. Gabriel Ștrempel, 4 volume, București, Editura Academiei Române, 1984-1996.

ANEXA 4

AUTORI STRĂINI DIN BIBLIOTECA GIMNAZIULUI DE LA BEIUȘ, LA 1928

BRUGMAN, Karl, *Vergleichenden Grammatik der Indogermanischen Sprache.*

COLSON, Felix,	<i>L'Etat present et l'avenir de Principautes de Moldavie et de Valachie</i> , Paris, 1839.
DANTE, Aligheri,	<i>Divina comedia</i> , Firenze, 1879.
GROPP, Franz,	<i>Kritische Grammatik der Sanskritan Sprache</i> .
FEJER,	<i>Codex diplomaticus</i> .
FOTINO, Dionisie,	<i>Istoria generală a Daciei</i> .
JUNG, Jul.,	<i>Roemer und Romanen in Donau Laendern</i> .
KAMILLO-KELLNER,	<i>Einführung in die Sanscrit sprache</i> .
MIKLOVSICH, Fr.,	<i>Beitrage in Romanischen Dialekte; Ruischen untersühungen</i> .
NEIGEBAUER, T. F.,	<i>Beschreibung der Moldau und Walachei</i> , Breslau, 1845. <i>Parnasso Italiano: Dante, Ariosto, Tasso</i> , Lipsiae, 1829.
PETERMANN, H.,	<i>Brevis Lingue Arabicae</i> .
REGNAULT, Elias,	<i>Istoria politică și socială a Principatelor dunărene</i> , Iași, 1856. <i>Der romanen der Ostereichischen Monarchie</i> , Wien, 1809.
SCHULER, I. K.,	<i>Argumentarum pro latinitate Linguae Valachicae</i> . <i>Teatro Classico italiano</i> , Lipsiae, 1829.
TUNUSLI, Frații,	<i>Istoria Țării Românești</i> .
VERBÖCZY,	<i>Decretum tripartitum</i> , Tyrnaviae, 1753.
VERESS, A.,	<i>Acta et epistolae relationum Transilvaniae Hungariae quae cum Moldavia et Valachia</i> .
VOLTAIRE,	<i>Histoire de Charles XII Roi de Suede</i> .
WEIGAND, Gustav,	<i>Die sprache der O. Walachen</i> .
ZAPPE,	<i>Gemolde aus der Römischen Geschichte</i> , Viena, 1800.

ANEXA 5

PROFESORII DIN BEIUȘ CA AUTORI

AARON de Bistra, Teodor	<i>Scurtă apendice la Istoria lui Petru Maior</i> , Buda, 1848. <i>Anotări din istoria ecclesiastică</i> , Buda, 1850. <i>Catehetica practică</i> , Buda, 1843. <i>Cuvântări bisericești</i> , Buda, 1847.
ARDELEAN, Coriolan	<i>Din istoria poporului român</i> , în <i>Anuar</i> ,* Beiuș, 1890.
ARDELEAN, Ioan	<i>Istoria diecesei greco-catolice de Oradea Mare</i> , 2 volume, 1883, 1888.
BORLAN, Victor și Fersigan, I.	<i>Istoria naturală</i> , prelucrată după H. Sterenyi.
BULCU, Teodor	<i>Amintiri din Italia</i> , Gherla, 1897. <i>Amintiri din Grecia</i> , Gherla, 1899. <i>Pompei</i> , în <i>Anuar</i> , Beiuș, 1898. <i>Scrisori din Elveția</i> , în <i>Familia</i> , Oradea, 1898.

- BUTEANU, Ioan
- Acropolis Athena*, în *Anuar*, Beiuș, 1898.
Despre u final și jumătățit, în *Anuar*, Beiuș, 1885.
Câteva observațiuni la chestiunea ortografiei, în *Anuar*, Beiuș, 1885.
Gramatica limbii române, Gherla, 1887.
Stâna de Vale, Gherla, 1887.
Articole istorice, în *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, Brașov.
O privire fugitivă asupra trecutului institutului nostru, în *Anuar*, Beiuș, 1889.
Cuvânt rostit cu ocazia jubileului de 50 de ani de preoție a episcopului Mihail Pavel, în *Anuar*, Beiuș, 1902.
Cuvânt rostit la festivitatea jubiliară, aranjată de tinerimea și corpul profesoral din prilejul activității de 40 de ani a prof. Gh. Marinescu, în *Anuar*, Beiuș, 1901.
Istoria literaturii maghiare până la 1500, după Toldi, Gherla, 1885.
Sistema divizibilității numerilor, Beiuș, 1901.
- CHERI, Ioan
- Gramatica limbii maghiare*, Gherla, 1909.
Legendar Românesc, Gherla, 1897.
- CHIOREANUL (KÖVARY), Teodor
- Dicționar: Român –latin –maghiar – german*, în două volume, 1819, (manuscris).
Dumnezeu și natura, în *Anuar*, Beiuș, 1855.
Documente istorice de la G. Rakoczy despre politica antică a Beiușului, ms., 1861.
- CIGHI, Antoniu
- DUMBRAVĂ, Vasile
- Despre pretorii romani*
Măsurarea puterii la gimnastică, în *Anuar*, Beiuș, 1893.
Istoria gimnasticii și istoria aceleia în gimnaziul greco- catolic din Beiuș.
Ortografia română în actuala sa stare de dezvoltare, în *Anuar*, Beiuș, 1896.
Istoria naturală, după H. Szterenyi, traduse, 1889.
- FĂRCASIU, Traian
- Gramatica limbii latine*, Gherla, 1897, cu I. Fersigan.
Istoria gimnaziului gr. cat. de Beiuș (1828 -1895), Gherla, 1896.
- FERSIGAN, I.
- Gramatica limbii latine*, Gherla, 1896.
Legendar latin, Gherla, 1896.
- GEORGESCU, Ioan
- Coloniile germane în Dobrogea*, 1926.
15 ani de transumanță în Țările Române, Cernăuți, 1925.
Cantemir despre Horațiu, Cernăuți, 1927.
Istoria seminarului din Oradea, București, 1923.
Episcopul Demetriu Radu, Cernăuți, 1925.
Tudor Vladimirescu, Editura Astrei.

* Programă gimnaziului sup. gr. cat. și a școalelor normale din Beiușiu pre anul scol. 1890/91 (în continuare prescurtat *Anuar* și anul respectiv)

- Avram Iancu, Editura Astrei.
Episcopul Mihail Pavel, Oradea, 1927.
- GHEDEON, Radu
Accentul și topica limbii românești, în *Anuar*, 1905.
Românii și vetero-slavii, în *Anuar*, 1904.
Jubileul Sfintei Uniri, în *Anuar*, 1900.
- HETCO, Petru
Egmont, traducere din Goethe, Cluj, 1908.
Poezia populară din Bihor, în *Anuar*, 1911.
- HETCO, Gheorghe
Columna lui Traian, în *Anuar*, 1913.
Dialectul bărcăuan din Bihor, Cluj, 1909.
- HUBIC, Francisc
Liturghia pentru voci mixte, 1912.
Liturghia în stil oriental pentru voci bărbățești.
Niceta.
Coruri mixte.
Vecernia pentru voci mixte.
Psalmi pentru cor mixt.
Liturghia pentru cor mixt cu orchestra.
Imnul liceului din Beiuș. Toate în manuscris.
- KISS, Matei
Folosul matematicii, în *Anuar*, 1855.
- LESIANU, V.
Resbelul de 30 de ani, în *Familia*, nr. 15 și 16, 1882.
Despre educațiunea femeii.
- MIHUȚIU, Petru
Un răsunet în chestie de limbă.
Limba stricată
- MAGHIAR, Augustin
Amintiri de acasă.
Cuvântări bisericești
- MUNTEANU, Ioan
Biografiile celor mai vestiți romani și romane, Oradea, 1858
- NAGY, Mihail
Educația științifică bazată pe religie, în *Anuar*, 1853
Cuvântări bisericești, vol. I, 1868; vol. II, 1873
- OSSIANU, Ioan
Izvoarele istoriografiei maghiare, Cluj, 1912
- PAVEL, Constantin
Bogdan Petriceicu Hașdeu, Oradea Mare, 1904
Limba în epoca elenismului, în *Unirea*, Blaj, 19-23, 1917
Preocupări de limbă la români, *Idem*, nr. 51-55, 1917
Cele mai vechi scrieri de gramatică sintaxă în lingvistica indogermană, în *Unirea*, Blaj, nr. 43-45, 1917
Epoca bizantină: Schedografii și lexicoane, în *Unirea*, Blaj, nr. 59-63, 1917
Amintiri din Scandinavia, Beiuș, 1914
Idealismul obiectiv, Blaj, 1916
Începutul culturii românești în Bihor, în *Anuar*, 1912
Biserica și presa în cultura românească, Blaj, în *Unirea*, nr. 43-47, 1916
Episcopul Mihail Pavel, în *Anuar*, 1905
Episcopul Samuil Vulcan, în *Anuar*, 1907

- Directorul Vasile Dumbravă, în Anuar, 1910*
Gheorghe Marinescu, în Anuar, 1912
Grigore Alexandrescu, în Anuar, 1912
Ioan Buteanu, în Anuar, 1913
Miron Pompiliu, în Cele Trei Crișuri, 1923
Alexandru Roman, Beiuș, 1927
Școalele Episcopiei române unite de Oradea Mare, în Vestitorul, nr 12, 1927
Iosif Vulcan, în Familia, 1927
Școalele din Beiuș (1828-1928), Beiuș, 1928
- PAP de Șomcuta Mare, Sigismund *Concordia, prima foaie românească în Ungaria, Budapesta, 1861*
- PAPFALVAY, Andrei *Istoria bisericească a Testamentului nou în Gimnaziu, în Anuar, 1856*
- PAPP, Gheorghe *Puterea părintească la romani, Beiuș, 1891*
- PĂȘCUȚIU, Dionisie *Trăsăturile fundamentale geografice, 1852*
Starea lui Iancu de acuma, în Familia, p. 422, 1871
Poema Munților Beiușului, de D. Meciui, 1816, în almanahul Diorile Bihorului
Emisfera globului terestru
Gramatica română în limba maghiară
La chestiunea ortografiei, în Familia, nr, 23, 1885
- POPOVICI, Moise *Predici din Biserica și Școala, Arad, 1900-6.*
Monografia comunei Seghiște, Sibiu, 1911.
Contribuții la monografia comunei Leheceni.
Meseriași și negustori români în cercul Vașcăului, Sibiu, 1914.
- PTEANCU, Alexandru *Gramatica limbii latine, Gherla, 1906.*
Viața și operele lui Petru Maior, Cluj, 1902.
Reprivire peste trecutul școlii noastre, în Anuar, 1914.
- ROMAN, Alexandru *Studii de ortografie română, în Concordia, Budapesta, 1861-2.*
Analiza limbei române, trad. după D. A. Bruce Whyte, în Familia, 1865.
Federațiunea, Budapesta, 1868.
- ROȘIU, Theodor *Răspuns istoriografului maghiar V. Bunyitay, în Familia, 1890.*
Eneida lui Vergiliu, în Anuar, 1877.
Spiritismul modern, în Familia, nr.20 și 27, 1889.
Un vechi metod de calculare pe degete, în Familia, nr. 34, 1891.
- SABĂU, Ignățiu *Cauza școalelor poporane din Diceza gr. cat. a Orășii.*
Poezie poporală.
- SELAGIANU, Camil *Hoc signo vinces, în Anuar, 1915*
Episcopul Dimitrie Radu, în Anuar, 1920
Episcopul Valeriu Traian Frențiu, în Anuar, 1921
- SELAGIANU, Ioan *Manual de geografie pentru tinerimea română,*

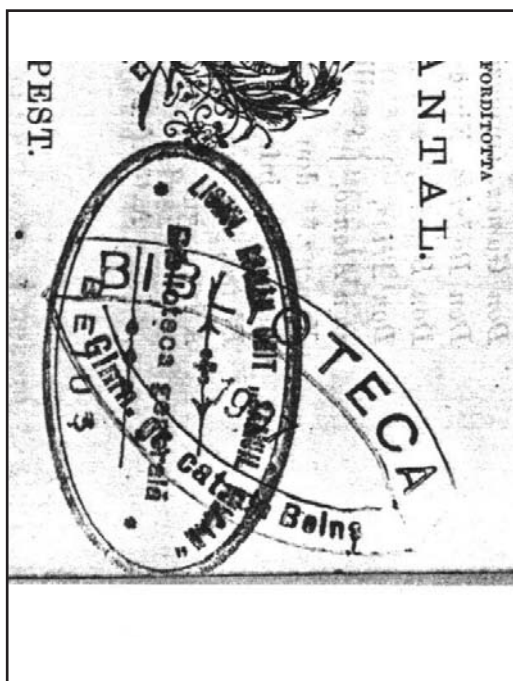
- Viena, 1871.
Impresiuni de călătorie, în *Familia*, nr. 28-31, 1872
- STAN, Florian
Compendiul gramaticii limbii germane, Gherla, 1896.
- STAN, Ilie
Despre religiune ca factor al creșterei
Cuvântări ocazionale, în *Anuar*, 1904-1910
- ȘTEFĂNICĂ, Vasile
Instrucțiunea economică pentru adulți, în *Anuarul Școlii civile de fete*, 1906.
Chestiuni de igienă școlară, în *Anuarul școlii civile de fete*, 1906-1911.
Fenomenele principale ale electricității, în *Anuar*, 1906.
- TEIUȘAN, Ioan
Revista Observatorul, Beiuș, 1928
- VELA, Paul
Poezii publicate în almanahul Diorile Bihorului.
Biografiile celor mai vestiți romani, Oradea, 1862.
- VLAS, Gheorghe
Brevis historia gymnasii Belenyesiensis, în *Anuar*, 1853.

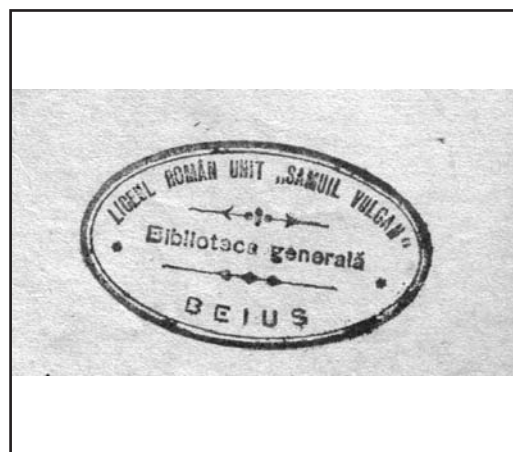
Sigiliul Episcopiei Greco- Catolice de Oradea, la 1828

Sigiliul Gimnaziului din Beiuș înainte de 1908

Sigiliile Bibliotecii din anul 1907 și după Unirea din 1918

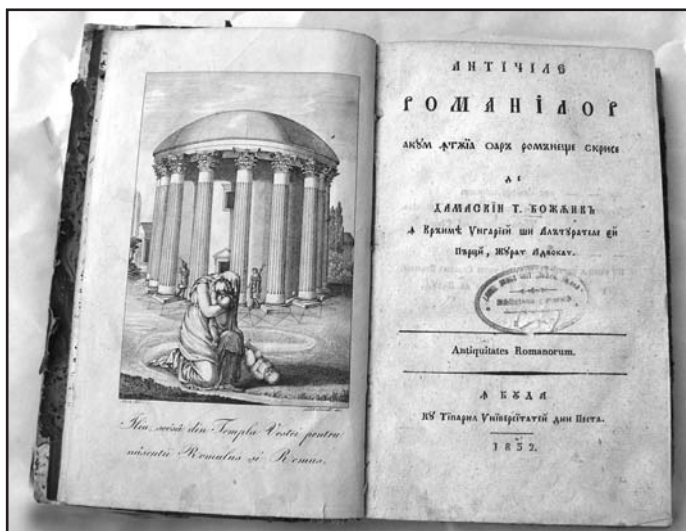
Ștampila ovală a Bibliotecii din perioada 1920-1948

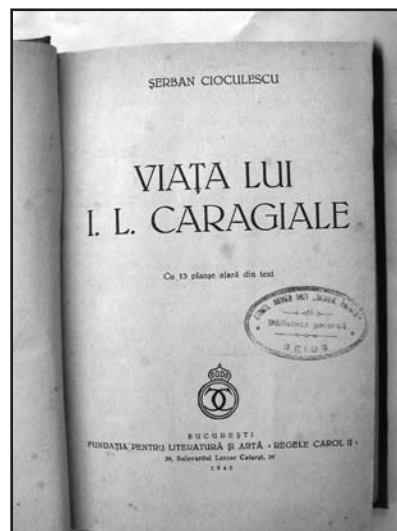

Lexiconul Antichității, în limba germană, Leipzig, 1743, cu ștampila Bibliotecii de la Beiuș

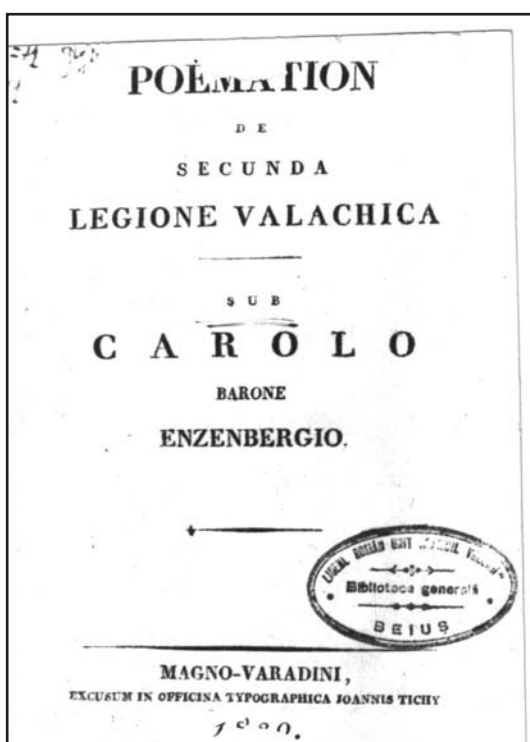

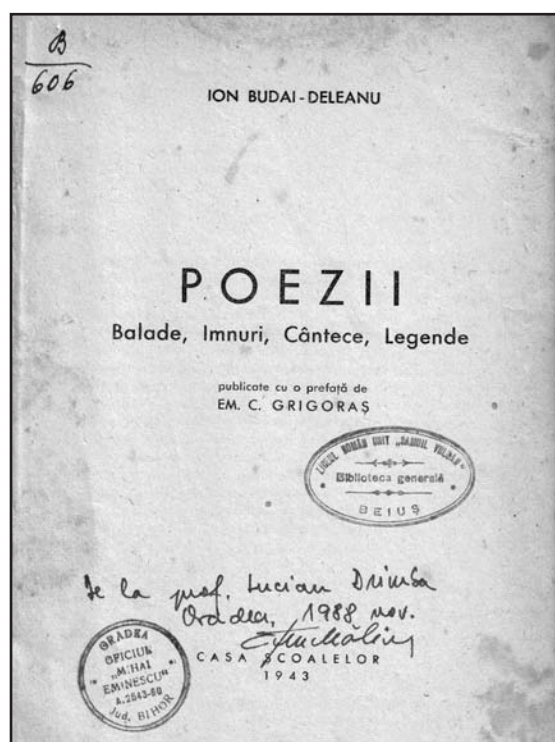
Damaschin Bojinca, *Anticile romanilor*, Buda, 1852, în biblioteca de la Beiuș

Șerban Cioculescu, *Viața lui I. L. Caragiale*, București, 1940, exemplar de la Beiuș.

Poemation de secunda legione valachica, Ediția a patra de la Oradea, 1830

Ioan B. Deleanu, *Poezii*, București, 1943, exemplar de la Beiuș

Libri Miscellanei					
87.	Liber Liturgicus Valuchianus	-	-	ex. 1. vol. 1.	con. dura
88.	Schematismus Archidiaconus; Viennensis;	-	-	ex. 1. vol. 1.	con. cartacea
89.	Poematos de secunda Regione Valachica Simitanea	ex.	1. vol. 1.	con. cartacea	
90.	Der Tod Abels	-	-	ex. 1. vol. 1.	con. gallia
91.	De Aegyptii bestiarum cultibus, dr. Ziegler	exem.	1. vol. 1.	con. cartacea	
92.	Nieport Pitis Romanorum	-	-	exem. 2. vol. 2.	con. in cartacea
93.	Reformatio Ecclesiae (Oxonensis;	-	-	exem. 1. vol. 1.	con. gallia
94.	Arithmetica Germanica	-	-	ex. 1. vol. 1.	con. cartacea
95.	Impunitas vagae Venen;	-	-	exem. 1. vol. 1.	con. dura
96.	Statistische Skizze Transilvanien des Donjuri	-	-	exem. 1. vol. 1.	con. cartacea
97.	Grosse Wahrheiten	-	-	exem. 1. vol. 1.	con. cartacea
98.	Wiener Briefsteller	-	-	exem. 1. vol. 1.	con. cartacea
99.	Collectio Ordinationum Imp. Josephi 2 ^{di} 1 ^a pars.	-	-	exem. 1. vol. 1.	con. semi gallia
100.	Lamini di Britanni de ingenio moderatione	-	-	exem. 1. vol. 1.	con. gallia
101.	Keis. Königs a. M. Salus. oskola Mesterek Lämara	ex.	1. vol. 1.	con. dura	
102.	Ratio Educationis publicae rei litt. eravice	-	-	exem. 1. vol. 1.	con. dura
103.	Kenntnis und Liebe des Schöpfers u. d. Schöpfung	-	-	exem. 1. vol. 1.	con. semi gallia
104.	Deutscher Lesebuch 2 ^{ter} Theil	-	-	ex. 1. vol. 1.	con. dura
105.	Der gute Hausfreund Klobowitzky	-	-	ex. 1. vol. 1.	con. cartacea
106.	Animadversio in Dissertationem Hallensium	-	-	ex. 1. vol. 1.	con. cartacea
107.	Contemplatio recursionis in Viou. Anticarsini	-	-	ex. 1. vol. 1.	con. cartacea
108.	Reflexiones in Responsum ad animadversiones	-	-	exem. 1. vol. 1.	con. cartacea
109.	Disquisitio Descriptionis Valachiae Transilvaniae	-	-	ex. 1. vol. 1.	con. cartacea
110.	Animadversio in recursionem Historiae de Valachia	-	-	ex. 1. vol. 1.	con. cartacea
111.	Responsum ad reflexiones adversus doctrinam Blajana	-	-	ex. 1. vol. 1.	con. cartacea
112.	Jesus, Messias, oder die Zukunft des Herrn	-	-	ex. 1. vol. 1.	con. semi gallia

Pagină din registrul vechi de inventar al bibliotecii de la Beiuș.

Ștampila rotundă a Liceului din Beiuș, după Unirea din 1918

Număr	Titlu, Librum	Exemplar	Volum	Conținut	Stare, condiție
110.	De curi; Appendix ad Historiam de Valachia, Lingua Valachica	ex. 1.	vol. 1.	tr. compendios	
111.	Responsum de curgetoare a lui Doxynka - -	ex. 1.	vol. 1.	con. cart. medior.	
112.	Widerlegung der Abhandlung von Murgu - -	ex. 1.	vol. 1.	con. cart. medior.	
113.	Codex Napoleon von Spielmann - -	ex. 1.	vol. 2.	con. cart. medior.	
114.	Caligraphia Valachica - -	ex. 1.	vol. 1.	con. cart. bon.	
115.	Comenten über das König. Preussische Religion Edict. ex 1.	vol. 1.	cart. medior.		
116.	Christiani'sche'st. Statistik der Kaiserl. Laster ex. 1.	vol. 2.	cart. medior.		
117.	Illustratio separationis Ecclesiae orientalis ab Occidentali Lingua Valachica - -	ex. 1.	vol. 1.	con. d. medior.	
118.	Extractus benignus revolutionis napolaeonae - ex. 1.	vol. 1.	con. cart. med.		
119.	Handschrift von Professor Leng. - -	ex. 1.	vol. 1.	cart. medior.	
<u>Libri in usum Scholarum Gymnasialium</u>					
120.	Hörnig's, v. u. universali Geographia A. Cannabichu	10. vol.	20. semigall	bon.	
121.	Compendium totius orbis Geographia Rosich - -	ex. 11.	vol. 11.	semigall	bon.
122.	Hörnig's Geographia A. Serentay - -	ex. 6.	vol. 6.	semigall	bon.
123.	Sphaera Armilari; a cu magnetica prorsu - ex. 1.	-	-	-	medior.
124.	Globus Artificiali; - -	ex. 2.	-	-	bon.
125.	Eurogae, Asiae, Africae, Americae - ex. 1.	-	-	-	medior.

Pagină din registrul vechi de inventar al bibliotecii de la Beiuș.

No. curent	Denumirea categoriei obiectului	Numărul obiectelor pe categorii	Prețul de cumpărare Total	Evaluarea la inventar
1629	Dr. T. Dimitrievici			
	Nazarenismul, ist. și fundat.	1 vol	3.0	
1630	El. Dr. Ocina			
	Bunica	1 vol	2.5	
1631				
	Enleghi de doine	1 vol	2.4	
1632	F. Alexandri			
	Poezii	1 vol	7.0	
1633	A. C. Popovici			
	Nationalism sau dem.	1 vol	7.0	
1634	J. L. Paragiale			
	Obu. Hasan	1 vol	7.0	
1635	H. Sadoreanu			
	Griselisti' dobragene	1 vol	10.0	
1636	A. Cosma			
	Acordurile dela d'ocoma	1 vol	7.0	
1637	C. Steffu			
	Curs de topografie	1 vol	7.0	
1638	Ch. Gide			
	Ist. doctinelor economice	1 vol	2.5.0	
1639	A. Harit			
	Rois et dieux d'egypte	1 vol	2.5.0	
1640	A. Harit			
	Mysteres egyptiens	1 vol	2.5.0	
1641	G. Gaspero			
	Hist. ancienne des peupl. de l'Or.	1 vol	3.5.0	

Pagină din noul registru de inventar al bibliotecii de la Beiuș, din perioada 1918-1948, cu nr. inv. 1629-1641.

No. curent	Denumirea categoriei obiectului	Numărul obiectelor pe categorii	Prețul de cumpărare Total	Evaluarea la inventar
1648	Imnul și lucrările lui Dr. G. G. Fătarău	1 vol	35	
1649	Baia de soare	1 vol	30	
1650	Y. Wron			
1650	Universitatea populară	1 vol	6	
1651	Oct. Goga			
1651	Iosif Vulcan [ORDEN 1926]	1 vol	8	
1651	Gh. Bacaloghi			
1652	Ordeșul co. istor. cult.	1 vol	5	
1652	J. Papahagi			
1653	Un Folklorul Rom. și cel alt.	1 vol	25	
1653	D. J. Kiriac			
1654	Emosiuni literare clasice	1 vol	45	
1654	Const. Săineanu			
1655	Istoria lit. franceze	1 vol	12	
1655	D. Stănescu			
1656	Limunile haicii Bonului	1 vol	50	
1656	Georg. - Fr. Nicolai			
1657	Biologia războiului	1 vol	50	
1657	S. F. Kintescu			
1658	Stefan - Iordă cel mareșel	1 vol	30	
1658	Y. Gaița			
1659	Spae Canaan	1 vol	12	
1659	Y. Dobrescu			
1659	Istoria bio. Române	1 vol	38	

Pagină din noul registru de inventar, 1918-1948, acum dispărut, cu nr. inv. 1648-1659.

